

Nádasdy, to jest glavni velikaši u Ugarskoj, te banov brat Petar Zrinski sa ženom Katarinom Frankopankom i bratom joj Franom Krstom Frankopanom Tržačkim. Odmah u početku zaključie nezadovoljnici, da će potražiti pomoći u francuskoga kralja Ludovika XIV. Stoga začie ban Nikola Zrinski pregovore s francuskim poslanikom u Veneciji. Međutim već 18. novembra 1664. pogibe ban u lovu nedaleko od Čakovca, smrtno ozlijeđen od nastrijeljena vepa.¹ Smrt Nikole Zrinskoga bješe možda najteži udarac po nezadovoljнике, jer im je oduzela još u početku najpozvanijega vođu. Na banskoj časti naslijedi ga brat Petar Zrinski (1665—1670), koji odmah potom nastavi pregovore s francuskim kraljem Ludovikom XIV. preko njegova bečkoga poslanika Gremonville-a. Podjedno sklopi poslije udaje svoje kćeri Jelene za kneza Franju Rákóczyja u Stubničkim toplicama u sjevernoj Ugarskoj pismeni ugovor (5. aprila 1666.) na spas Ugarske i Hrvatske „na, káki mu drágo zakonima i ustavom dopušteni náčin“.² Upirući se na članak 31. „Zlatne bule“ kralja Andrije I. (II.) od 1222. oba su velikaša držala, da rade ispravno, ako prije svega pozovu kralja Leopolda na poštivanje ustava, a tek onda, ako to ne bi koristilo, da će se latiti oružja. Ali prije, negoli je do ičega došlo, umre palatin Wesselényi (27. marta 1667.), pa tako zadesi nezadovoljнике drugi teški udarac.

Po smrti palatinovoj nezadovoljnici se rascjepkaše, jer Petar Zrinski odsada radi sam za sebe u Hrvatskoj, ne mareći mnogo za Nádasdyja i Ugre. Kako je Štajerska graničila s Hrvatskom, Petar je stekao jakog pomagača, kad mu se pridružio bogati južnoštajerski (celjski) vlastelin i onovremeni štajerski upravitelj Erazmo Tattenbach (9. septembra 1667.). Ali zato snađe bana osjetljiv udarac, kad mu poslije dugotrajna šaranja javi Ludovik XIV., koji se baš

¹ Već su suvremenici pričali, da je ban zapravo mučke ubijen od nekoga lovca; ali to je izmišljotina, jer mnogobrojni pouzdani spisi njegova brata Petra i udovice Sofije Löblove jasno dokazuju pravi tečaj stvari.

² Petar Zrinski zaklinje se Franji Wesselényju: „quod considerato et bene pensitato praesenti istius regni Hungariae, patriae nostrae charissimae, et eidem annexorum regnorum (= Hrvatska), periculosissimo statu, ultimumque excidium calamitosissimum minante, pro avertendis istiusmodi malis cum exc. d. c. Fran. Wesselényi... palatino... contulimus, quibusnam viis et mediis iuxta leges et constitutiones regni, conditionesque diplomatum regionum remedium adhiberi possit.“ Istim se riječima zaklinje i palatin banu. Oba originala u državnom arhivu u Beču; objelodanio ih je Rački, *Isprave o uroti bana Petra Zrinskoga*. Zagreb 1873., str. 15—16.